

Nr 601

Av herr Mattsson m. fl., angående tilläggs pensioneringens samhällsekonomiska verkningar, m. m.

(Lika lydande med motion nr 755 i Andra kammaren)

Frågorna kring ATP-sparandet och förvaltningen av AP-fonden är av central betydelse för kapitalmarknaden och därmed hela den ekonomiska utvecklingen. Med den ställning som AP-fonden fått är det naturligt att frågan om fondförvaltningens framtida utformning måste tillmätas mycket stor vikt för näringslivets utveckling och en fortsatt välståndsökning.

Redan nu omsluter AP-fonden cirka 15 miljarder kronor. Med den kapitalkoncentration, som AP-fonden innebär och i allt större utsträckning kommer att innebära, är åtgärder som kan förhindra en ekonomisk maktkoncentration särskilt angelägna. Koncentrerad makt över de i framtiden synnerligen omfattande AP-fondmedlen kan befaras bromsa upp det fria näringslivets utveckling och sänka takten i välståndsutvecklingen.

Frågan om en klarläggande samhällsekonomisk analys av pensionssystemets verkningar i olika hänseenden och en översyn av fondförvaltningen inom ATP togs upp i motioner från mittenpartierna vid 1963 års riksdag. I andra lagutskottets utlåtande, som godtogs av riksdagen, anfördes bl. a. följande:

Enligt vad som framgår av de i propositionen redovisade beräkningarna kommer pensionsfonderna redan under den femårsperiod för vilken avgiftsuttagandet nu fastställs, att uppgå till betydande belopp. Det skulle därför enligt utskottets mening vara värdefullt om de samhällsekonomiska verkningarna i olika avseenden av pensionssystemet blev föremål för utredning. En sådan utredning, som torde ha förutsatts vid pensionssystemets införande, bör också behandla frågor om fondbildningens inverkan på näringslivet, fondbildningens omfattning och fondförvaltningens framtida utformning. Vad utskottet anfört i fråga om en sådan utredning synes böra bringas till Kongl. Maj:ts kännedom.

Regeringen förordnade emellertid att denna utredning skulle utföras inom ramen för den av finansdepartementet bedrivna planeringen av den svenska ekonomins utveckling på längre sikt. F. n. pågår en särskild utredning om finansiella långtidsperspektiv inom samhällsekonomien, vilken verkställs av överdirektören i konjunkturinstitutet Börje Kragh. Denna utredning, som beräknas bli färdig inom snar framtid, kan väntas beröra speciella problem rörande AP-fondens samhällsekonomiska verk-

ningar. Det är emellertid här fråga om en ren expertutredning, som inte kan sägas tillgodose det utredningskrav, som 1963 års riksdag ställde.

Från vårt håll har vid upprepade tillfällen förordats tillsättande av en parlamentarisk utredning i frågan. Detta krav måste nu resas med ökad styrka. Expertutredningen kan väntas redovisa empiriska undersökningsresultat och teoretiska överväganden. Frågan om fondförvaltningens framtida utformning, som enligt riksdagsbeslutet 1963 skulle ingå i utredningsuppdraget, torde inte bli närmare berörd i den nu pågående utredningen. För att en vidare diskussion om fondbildningen och fondförvaltningen med sikte på en reform av nuvarande system skall komma till stånd är det erforderligt med en parlamentarisk utredning, som möjliggör insyn för och medverkan från skilda meningsriktningar.

För en parlamentarisk utredning talar också det förhållandet att frågorna kring AP-fonden under senare år fått allt större utrymme i den politiska debatten. Detta gäller såväl decentraliseringsfrågan å ena sidan som å andra sidan den närmast motsatta ambition, som framträtt med avseende på fondmedlens placering.

Den ovannämnda expertutredningen kan väntas ge en grund av fakta och överväganden till hjälp för en parlamentarisk prövning.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt parlamentarisk utredning rörande tilläggs-pensionssystemets samhällsekonomiska verkningar, AP-fondens inverkan på näringslivet och fondförvaltningens framtida utformning m. m. i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 26 januari 1967

T. V. Mattsson (cp)

Per Hilding (fp)

Johan A. Olsson (cp)